

Učí žáky, ale učitel to není...

V posledních letech narůstá zájem středních škol o prohloubení spolupráce se zaměstnavateli a zvyšuje se podíl praktické výuky žáků přímo na reálných pracovištích spolupracujících firem.

často zájem jen o nejnужnější zásady BOZP a PO, protože zaměstnavatelé nejsou ochotni akceptovat rozsáhlejší školení svých zaměstnanců.

Kvalitní příprava se vyplácí

Přesto přibývá příkladů pozitivní praxe. „Roste počet škol a zaměstnavatelů, kteří vzdělávání instruktorů pojmají komplexně jako součást vzájemného smluvního vztahu,“ konstatuje Martina Kaňáková. Školy využívají stálou nabídku NÚV k proškolení svých odborných učitelů, kteří se pak stávají lektory a přímo školí instruktory praktického vyučování ve spolupracujících firmách, což je cesta, která se ukazuje jako oboustranně výhodná a efektivní. Tímto způsobem již bylo proškoleno 1 122 instruktorů. Martina Kaňáková doplňuje: „Jedná se například o zaměstnance firem Barum Continental, Dopravního podniku města Brno, Dopravního podniku hl. m. Prahy, Škody Auto, TOS Varnsdorf a Třineckých železáren, ale také Metrostavu. O tom, že se nad kvalitou praktického vyučování stále více zamýšlejí i sami zaměstnavatelé, svědčí fakt, že zaznamenáváme zájem o proškolení lektorů také ze strany samotných firem či regionálních hospodářských komor. Například Jihočeská hospodářská komora tak reagovala na potřebu textilních firem v regionu a podařilo se jí vyškolit instruktory strakonických a píseckých firem, protože praktická příprava žáků ve znovuotevřeném tříletém oboru Vyrobců textilů probíhá výlučně na pracovištích.“

Využijme zkušenosti starších

Kurz pro instruktory je koncipován na 40 hodin, v nichž je kromě prezenčního studia zahrnuto i samostudium, praktický nácvik a závěrečný test. Školy však mohou podle konkrétních podmínek svých i spolupracujících firem jednotlivé části této vzdělávací mozaiky do určité míry upravovat, mohou například doplnit něco do obsahu, přizpůsobit rozsah kurzu organizačně. Jednotlivé vzdělávací bloky se mohou například uskutečnit na půdě školy, u větších firem s více instruktory v jejich vlastních školicích prostorách, lze volit větší počet kratších bloků rozdělených do více dnů i intenzivnější celodenní vzdělávání a podobně. Pro řadu zaměstnavatelů může být přínosné svěřit funkci instruktora praktického vyučování starším, zkušeným zaměstnancům, kteří již nechtějí nebo nemohou zvládat vysoké nároky své profese (například ve stavebních či strojírenských oborech), mohou však předávat mladší generaci cenné zkušenosti i pozitivní vztah k oboru. ■

DANIELA KRAMULOVÁ,
publicistka projektu P-KAP, Národní ústav pro vzdělávání

Z dotazníkového šetření, jehož se v závěru loňského roku zúčastnilo 97 % středních a vyšších odborných škol, vyplynulo, že oblast odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli považuje za svoji nejvyšší prioritu 31 % škol, na druhou příčku ji umístilo 24 %. Je však třeba poznamenat, že v celkovém souboru jsou vedle odborných škol také gymnázia a konzervatoře, které své priority tradičně spatřují jinde. Zároveň se s ohledem na vývoj pracovního trhu zvyšuje angažovanost firem a ochota podílet se na rozvoji odborného vzdělávání. V Moravskoslezském kraji probíhá druhým rokem pilotní projekt duálního vzdělávání. Vzhledem k těmto skutečnostem nabývá na důležitosti téma přípravy pracovníků-instruktorů praktického vyučování.

Co v zákoně chybí

„Instrktor nese při praktickém vyučování za žáky plnou odpovědnost, eviduje jejich docházku a podílí se na jejich hodnocení. Důležitou roli má i v průběhu získávání a upevňování správných pracovních návyků a při identifikaci mladých lidí se zvoleným oborem. Škole navíc pomáhá naplňovat její školní vzdělávací program. Pokud není přítomen učitel odborného výcviku, je role instruktora praktického vyučování ještě významnější. Přesto ho zákon o pedagogických pracovnících nezmiňuje,“ vysvětluje Mgr. Martina Kaňáková, odbornice

**POKUD NENÍ PŘÍTOMEN UČITEL
ODBORNÉHO VÝCVIKU, JE ROLE
INSTRUKTORA PRAKTICKÉHO
VYUČOVÁNÍ JEŠTĚ VÝZNAMNĚJŠÍ.
PŘESTO HO ZÁKON
O PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍCÍCH
NEZMIŇUJE.**

na odborné vzdělávání a garantka této oblasti v projektu podpory krajského akčního plánování Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV). De jure tedy není pro výkon práce instruktora třeba žádný kvalifikační předpoklad pedagogického charakteru, de facto se v řadě konkrétních situací ukazuje absence základních informací a poznatků (obsah a cíle praktického vyučování, znalost relevantní části školního vzdělávacího programu, základy pedagogické práce s žáky) jako faktor, který může negativně ovlivnit průběh praxí, potažmo jejich hodnocení ze strany všech tří zúčastněných, zaměstnavatele, školy i žáka. Zejména menší a střední firmy nemají personální kapacitu k proškolení svých pracovníků-instruktorů. Část škol se snaží instruktory svých spolupracujících firem proškoleni sama. Zástupci škol však uvádějí, že je